

V Bruseli 25. novembra 2021
(OR. en)

13816/1/21
REV 1

LIMITE

TELECOM 416

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Digitálne práva a zásady – diskusia o smerovaní

Európska rada zdôraznila význam digitálnej transformácie pre prosperitu, bezpečnosť a konkurencieschopnosť Európy a pre dobrú životnú úroveň našich spoločností. V tejto súvislosti konštatovala, že krokom smerom k naplánovaniu digitálneho rozvoja Európy na najbližších desať rokov je oznámenie Komisie „Digitálny kompas do roku 2030: digitálne desaťročie na európsky spôsob“¹.

Digitálne technológie menia každý aspekt nášho života a ponúkajú nevídané príležitosti. Pandémia COVID-19 zásadne zmenila úlohu a vnímanie digitalizácie v našich spoločnostiach a hospodárstvach a urýchlila jej tempo. Zároveň však prehĺbila digitálnu priepasť v celej Európskej únii, a to nielen medzi mestskými oblasťami s dobrým pripojením a vidieckymi a vzdialenými územiami, ale aj medzi tými, ktorí môžu naplno využívať výhody obohateného, prístupného a bezpečného digitálneho priestoru, a tými, ktorí túto možnosť nemajú.

¹ Vyhlásenie členov Európskej rady, 25. marca 2021.

Veľké digitálne spoločnosti sú čoraz silnejšie a ich obchodné modely a všadeprítomná kontrola nad našimi údajmi im umožňujú ovplyvňovať náš demokratický proces. Digitálne technológie zväčšujú priepasť medzi chudobnými a privilegovanými; predstavujú celý rad rizík z hľadiska bezpečnosti, ochrany a obmedzenia výberu a základných slobôd. Porušovanie súkromia, šírenie nezákonného obsahu a produktov, šírenie dezinformácií a počítačovej kriminality, riziko hromadného sledovania občanov, cenzúra online a skresľujúce algoritmy môžu brániť spravodlivému a nediskriminačnému poskytovaniu súkromných a verejných služieb občanom a sú čoraz častejšie. Takéto problémy môžu potenciálne ohroziť európsky spôsob života a model spoločnosti. Digitálna transformácia do istej miery pripomína historický vývoj, počas ktorého technológie a pokrok ovplyvnili štruktúru našich spoločností.

EÚ má príležitosť a povinnosť nasmerovať svojich občanov do éry digitálnej spoločnosti, v ktorej ľudia prekonajú svoju digitálnu nezrelosť a uvedomia si svoje digitálne práva, a v ktorej môžu vlády jasne definovať svoje očakávania voči poskytovateľom technológií s cieľom zabezpečiť individuálne práva a slobody a zároveň vytvoriť prostredie, v ktorom sa budú môcť riešiť naliehavé spoločenské výzvy.

Ako sa uvádza v digitálnom kompase do roku 2030, EÚ má víziu pre digitálne transformovanú Európu do roku 2030 v súlade s európskymi hodnotami. Ide o Európu, ktorá v inkluzívnej, prosperujúcej a udržateľnej digitálnej spoločnosti zameranej na človeka podporuje inovatívne podniky a občanov s posilneným postavením. Nedávno prijatá „Cesta k digitálnemu desaťročiu“ je prvým krokom k ďalšiemu posilneniu nášho vedúceho postavenia v digitálnej oblasti a posilneniu postavenia občanov a podnikov, čím sa digitalizácia v Európe stáva motorom hospodárskeho rastu a dobrých sociálnych podmienok. Komisia v súčasnosti pracuje na digitálnych právach a zásadách, ktoré zabezpečia udržateľnú digitálnu transformáciu zameranú na človeka a založenú na hodnotách, a do konca roka plánuje predložiť návrh vo forme spoločného slávnostného vyhlásenia.

Vyhlásenie, v ktorom sa stanovujú digitálne práva a zásady EÚ, má slúžiť ako referenčný rámec pre všetkých Európanov, informovať ich a posilniť ich postavenie, slobody a zásady zakotvené v právnom rámci Európskej únie a pomôcť im zabezpečiť, aby boli dodržiavané na internete aj v reálnom živote. Malo by usmerňovať tvorcov politik v spoločnom úsilí o vymedzenie európskeho smerovania k udržateľnému digitálnemu svetu zameranému na človeka a pevne ukotviť politické zásady EÚ na ceste k digitálnej transformácii Európy. Vyhlásenie by sa preto mohlo stať aj globálnym referenčným kritériom na riešenie spoločenských a etických otázok, ktoré z digitálnej transformácie vyplývajú.

Od momentu, keď bola v marci tohto roku táto iniciatíva o digitálnom kompase prvýkrát ohlásená, Komisia aktívne spolupracuje s občanmi a príslušnými zainteresovanými stranami, aby im dala možnosť vyjadriť svoj názor. V máji 2021 Komisia spustila širokú verejnú online konzultáciu o návrhu súboru digitálnych zásad, ktoré vychádzajú z niekoľkých hlavných oblastí v súlade s tými, ktoré boli uvedené v oznámení o digitálnom kompase: všeobecný prístup k internetovým službám; univerzálne digitálne vzdelávanie a zručnosti, aby ľudia zohrávali aktívnu úlohu v spoločnosti a demokratických procesoch; prístupné a na človeka zamerané verejné služby a verejná správa; prístup k digitálnym službám zdravotnej starostlivosti; bezpečné a dôveryhodné online prostredie; ochrana a podpora detí a mladých ľudí v online prostredí; Európska digitálna identita; prístup k digitálnym zariadeniam, systémom a službám, ktoré berú ohľad na klímu a životné prostredie; a etické zásady algoritmov zameraných na človeka.

Komisia tiež zorganizovala participatívne semináre s občianskou spoločnosťou, ciele rozhovory a konzultácie s deťmi a ich pedagógmi. Uskutočnila aj prieskum Eurobarometra s cieľom zhromaždiť názory členských štátov a rôznych vekových skupín s osobitným zameraním na mladých ľudí a rôzne sociálne skupiny. Tieto konzultačné činnosti prispeli k vypracovaniu návrhu vyhlásenia, ktoré Komisia predloží po zasadnutí Rady TTE.

- Konzultačné činnosti preukázali širokú podporu európskemu vyhláseniu o digitálnych právach a zásadách. Z výsledkov prieskumu Eurobarometra vyplynulo, že veľký počet (82 %) občanov by považoval za užitočné, keby sa spoločná európska vízia digitálnej spoločnosti definovala a podporovala prostredníctvom zostavenia zoznamu práv, zásad a hodnôt.
- Okrem toho 77 % občanov uviedlo, že by sa radi dozvedeli viac o svojich právach v online prostredí, pričom značný počet občanov (34 %) taktiež naznačuje, že si nie sú vedomí toho, že práva, ako je sloboda prejavu, právo na súkromie alebo nediskriminácia, by sa mali dodržiavať aj na internete.
- Respondenti v rámci verejných konzultácií často zdôrazňovali, že európska digitálna spoločnosť by mala byť založená na európskych hodnotách a že pre digitálnu spoločnosť na „európsky spôsob“ by bolo kľúčové, aby sa na nikoho nezabudlo.

Výsledky konzultačných činností budú v návrhu európskeho vyhlásenia o digitálnych právach a zásadách zohľadnené. Vyhlásenie bude vychádzať aj z nedávnych vyhlásení (ako je Lisabonská deklarácia, Berlínske vyhlásenie a Tallinské vyhlásenie) a z iniciatív členských štátov, ako je španielska Charta digitálnych práv, talianska Deklarácia internetových práv, portugalská Charta ľudských práv v digitálnom veku, dánska Biela kniha o lepšej spoločenskej zmluve s veľkými technologickými spoločnosťami alebo neoficiálny dokument o presadzovaní právneho štátu v digitálnom priestore s názvom Prístup k novým a vznikajúcim digitálnym technológiám založený na ľudských právach, ktorý vypracovalo Slovinsko, Česká republika, Slovensko a Rakúsko.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ministri vyzývajú, aby zvážili tieto otázky na diskusiu:

1. Malo by európske vyhlásenie o digitálnych právach a zásadách vytýčiť ďalší postup pre nasledujúce desaťročie a byť prvým krokom k tomu, aby bol v spolupráci s tými partnermi, ktorí uznávajú demokratické hodnoty EÚ, stanovený globálny štandard?
2. Súhlasíte s tým, že uvedené oblasti predstavujú dobrý základ pre všeobecné vyhlásenie o digitálnych zásadách pre digitálne desaťročie?